

PRISTUPI PLANIRANJU I PRIPREMANJU NASTAVNOG SATA IZ GEOGRAFIJE

Prezentaciju pripremio: Zoran Samardžija, prof.

PLAN RADA :

1. Uvod
  2. Pisana priprema za nastavni sat
  3. Izvedba nastavnog sata
  4. Radionica za pristupnike
- Učiteljsko/nastavničko zvanje jedno je od rijetkih zvanja u kojemu je priprema za rad izrazito značajna.

Pripremanje nastavnika za nastavu

- **Stručno – sadržajna priprema**
  - temeljno poznavanje sadržaja
  - stručno pripremanje i usavršavanje nastavnika
- **Pedagoška priprema**
  - metode i oblici rada
- **Psihološka priprema**
  - stvoriti osjećaj sigurnosti i zadovoljstva
- **Materijalno – tehnička priprema**
  - osigurati objektivne uvjete za izvođenje nastave

Pisana priprema:

Gimnazija Vladimira Nazora u Zadru
Stručni ispit iz geografije

PRIPREMA ZA IZVOĐENJE NASTAVNOG SATA IZ GEOGRAFIJE

Ime i prezime pristupnika:

Ime i prezime mentora:

Datum izvođenja nastavnog sata:

Naziv nastavnog sata	Fluvijalni procesi i oblici
Predmet	Geografija
Razred	1.E
Tip sata	Obrada

Geografska znanja i vještine:

Tip sata	Obrada	
	Ishodi učenja	Zadaci kojima ću provjeriti ishode
1. Geografska znanja i vještine Koja nova znanja trebam približiti svojim učenicima? Koje geografske vještine će vježbati?		

- temeljna znanja i vještine iz matične znanosti
- poznavanje ključnih pojmova i znanja propisanih nastavnim planom i programom
- sposobnost povezivanja nastavnih sadržaja sa drugim temama i predmetima
- povezivanje naučenog sa životnom praksom

- **ISHODI** : Iskazi kojima se izražava što će učenik znati i/ili moći nakon što završi proces učenja.
- Ishodi su usmjereni na učenike i uvijek se iskazuju aktivnim glagolima koji izražavaju učeničku aktivnost.
- Poželjni / precizni glagoli:
  - definirati, opisati, objasniti, napraviti, usporediti, razlikovati, argumentirati, prepoznati, analizirati, interpretirati, zaključiti, primijeniti itd
- Nepoželjni / neprecizni glagoli:
  - znati, razumjeti, osvijestiti, cijeniti, zapamtiti, upoznati.
- Ishode provjeravamo zadacima -
glagol ishoda = glagol zadatka

Tip sata	Obrada	
<p>1. Geografska znanja i vještine</p> <p>Koja nova znanja trebam približiti svojim učenicima?</p> <p>Koje geografske vještine će vježbati?</p>	<p>Ishodi učenja</p> <p>Objasniti kako nastaje fluvijalni reljef</p> <p>Definirati pojam vode temeljnice</p> <p>Navesti o čemu ovisi učinak djelovanja tekućice</p> <p>Razlikovati vrste riječne erozije</p> <p>Nabrojati i opisati akumulacijske fluvijalne reljefne oblike</p> <p>Objasniti povezanost naplavnih ravni s velikom gustoćom naseljenosti</p>	<p>Zadaci kojima ću provjeriti ishode</p> <p>Objasni kako nastaje fluvijalni reljef</p> <p>Definiraj što je voda temeljnica i što tvori na površini</p> <p>Navedi o čemu ovisi učinak djelovanja tekućice</p> <p>Navedi vrste riječne erozije</p> <p>Navedi akumulacijske riječne reljefne oblike i opiši kako nastaju</p> <p>Objasni zašto su delte i položi gusto naseljeni</p>

Tip sata	Obrada	
<p>1. Geografska znanja i vještine</p> <p>Koja nova znanja trebam približiti svojim učenicima?</p> <p>Koje geografske vještine će vježbati?</p>	Ishodi učenja	Zadaci kojima ću provjeriti ishode
	<p>-objasniti prvo naseljavanje Australije</p> <p>-----</p> <p>- opisati tijek kasnijih doseljavanja na teritorij Australije</p> <p>-----</p> <p>- objasniti politiku tzv. bijele Australije</p> <p>-----</p> <p>- opisati prostornu distribuciju stanovništva u Australiji</p> <p>-----</p> <p>- usporediti red veličine stanovništva Republike Hrvatske sa najbližim (brojčano) gradom u Australiji</p> <p>-----</p> <p>- obrazložiti utjecaj države na australsko gospodarstvo</p> <p>-----</p> <p>- prepoznati glavna obilježja australskog gospodarstva kroz faze razvoja</p> <p>-----</p> <p>- prepoznati i imenovati, razlikovati i objasniti glavne australske vanjskotrgovinske partnere prema uvoznim odnosno izvoznim stavkama</p>	<p>Objasni kada se i odakle naseljavaju prvi stanovnici u Australiju.</p> <p>-----</p> <p>Opiši tijek kasnijih doseljavanja u Australiju.</p> <p>-----</p> <p>Objasni što je politika tzv. bijele Australije</p> <p>-----</p> <p>Opiši prostornu raspodjelu stanovništva u Australiji.</p> <p>-----</p> <p>Koji je australski grad brojem stanovnika najbliži broju stanovnika naše zemlje?</p> <p>-----</p> <p>Zašto i kako je država značajno utjecala na australsko gospodarstvo?</p> <p>-----</p> <p>U kojoj gospodarskoj razvojnoj fazi se intenzivno razvija rudarstvo u Australiji?</p> <p>-----</p> <p>Što Australija najviše uvozi i odakle? U koje zemlje Australija najviše izvozi? Zašto?</p>

KOMPETENCIJE :

Kombinacija znanja, vještina i stavova primjerenih kontekstu.

□ **Metodička kompetencija:**

- sposobnost organiziranja i reguliranja vlastitog učenja;
- učenikova primjena nastavnih metoda, sredstava i pomagala;

Npr.: učenik će moći:

- na geog. karti izdvojiti određena područja, gradove, mora . . . (demonstracija)
- u tekstu u udžbeniku označiti, podcrtati . . . (rad s tekстом)
- nacrtati u bilježnicu ili analizirati grafičke priloge u udžbeniku - dijagram, kartogram itd (grafička metoda)
- koristiti nastavna sredstva i pomagala - globus, atlas, karte . . .

<p>2. Metodička kompetencija</p> <p>Koje metodičke kompetencije potičem?</p>	<p>- prepoznati i pokazati na geografskoj karti najveće gradove Australije</p> <p>-----</p> <p>- pokazati na geografskoj karti glavne turističke zone i 'goste' Australije</p> <p>-----</p> <p>- analizirati dijagram vanjske trgovine Australije</p> <p>-----</p> <p>- izdvojiti važne podatke u tekstu tj. razvijati sposobnost korištenja udžbenika</p> <p>-----</p> <p>- riješiti zadatke u radnom listu</p>	<p>Pokaži i imenuj na geografskoj karti najveće gradove Australije!</p> <p>-----</p> <p>Uz pomoć geografske karte Australije objasni pojam 'pacifikacije' Australije u turističkom smislu.</p> <p>-----</p> <p>Izdvoji glavne zemlje partnere u izvozu Australije za 2012. godinu (prema udžb. str. 152).</p> <p>-----</p> <p>Pročitaj odlomak o etapama razvoja gospodarstva i podcrtaj glavne djelatnosti u pojedinim etapama</p> <p>-----</p> <p>- ispunj radni list</p>
--	--	---

Komunikacijska kompetencija:

- sposobnost pravilnog pisanog i usmenog izražavanja, sposobnost slušanja, zapažanja, argumentiranja, izvođenja zaključaka, aktivnog sudjelovanja u radu. . .
  - npr. Učenici će:
    - argumentirano odgovoriti na postavljena pitanja
    - povezati činjenice o . . . i izvesti zaključak o . . .
    - aktivno sudjelovati u radu
    - razviti vještine pravilne komunikacije
    - razviti vještine pravilnog izražavanja standardnim hrv. jezikom

<p>3. Komunikacijska kompetencija</p> <p>Koje ću komunikacijske mogućnosti ponuditi?</p>	<ul style="list-style-type: none"> -razvijati aktivno slušanje i zapažanje te sudjelovanje u nastavi i radu općenito -razvijati sposobnost pravilnog usmenog i pismenog izražavanja standardnim hrvatskim jezikom -sposobnost argumentiranog odgovaranja na postavljena pitanja -razvijati sposobnost povezivanja činjenica i zaključivanja 	<p>Učenici pažljivo slušaju te se javljaju odgovarati na postavljena pitanja ili izraziti svoje mišljenje i zapažanje.</p> <p>Usmenim izražavanjem objasni važnost kolonija za razvoj britanskog gospodarstva.</p> <p>Pismenim odgovaranjem riješi pitanja u udžbeniku na str. 153.</p> <p>Pokušaj argumentirano odgovarati na pitanja (navedi razlog, uočni uzročno-posljedični odnos).</p> <p>Poveži činjenice o naseljavanju Australije i izvedi zaključak o njenom sadašnjem etničkom sastavu.</p>
--	---	--

Socijalna kompetencija

- pridržavanje dogovora i pravila, uljudnost, poštovanje i uvažavanje različitosti i tuđih mišljenja, odgovornost prema sebi i drugima;

npr. : - razvijati interes za . . . , shvatiti važnost . . . ,

- naglasiti potrebu zalaganja za . . . , za rješavanje . . .

- potaknuti razmišljanje i djelovanje . . . ,

- razvijati ispravan stav (svijest) o npr. ugroženosti . . .
i potrebu za . . .

- samostalnim radom uočiti važnost vlastitog angažmana te međusobne suradnje u . . .

<p>4. Socijalna kompetencija</p> <p>Koja poboljšanja u socijalnom ponašanju očekujem?</p>	<ul style="list-style-type: none"> -razvijati odgovornost prema radu i usvajanju novih znanja u postizanju razvojnih rezultata -razvijati svijest o nacionalnosti te važnosti poštivanja drugih naroda -razumjeti negativne posljedice prekomjernog iskorištavanja prirode - spoznavati važnost zaštite okoliša za danas i za buduće generacije -razvijati kritičko mišljenje i analiziranje rezultata svog rada i rada drugih učenika -razvijati interes za stalno praćenje geografske stvarnosti u svijetu te potrebu za trajnim samostalnim učenjem 	<p>Pri svakom nastavnikovom pitanju, učenici podižu ruku i prozvani učenik odgovara na postavljeno pitanje dok ostali učenici slušaju.</p> <p>Kakav je suživot pripadnika različitih etničkih skupina u Australiji?</p> <p>Kako brigom za prirodu možemo sudjelovati i poticati društveni i gospodarski razvoj?</p> <p>Radom u skupinama obrazložite reljefne, klimatske, demografske i gospodarske posebnosti Australije. Poslužite se internetom.</p>
---	--	---

Tijek nastavnog sata

□ Etape sata : uvod, glavni dio sata, završni dio sata

□ Cilj etape

Opis aktivnosti učitelja

Opis aktivnosti učenika

□ Uvod: Provjera predznanja

Poticanje znatiželje

Najava cilja nastavnog sata

Tijek nastavnog sata			
Etape sata	Cilj etape	Opis aktivnosti učitelja	Opis aktivnosti učenika
Uvod 8 min	<ul style="list-style-type: none"> ➤ poticanje znatiželje ➤ provjera predznanja ➤ najava cilja nastavnog sata 	<p>Pozdravljam učenike i predstavljam se. Upisujem nastavnu jedinicu u dnevnik rada te upisujem odsutne učenike. Molim učenike za suradnju, da pažljivo slušaju, budu aktivni te ih potičem da što više odgovaraju na postavljena pitanja.</p> <p>Potom ću podijeliti križaljke koje će poslužiti za ponavljanje prethodno naučenog nastavnog sadržaja (<i>prilog 1</i>). Idealno je da svaki učenik zasebno rješava križaljku, ukoliko procijenim da se učenici teže snalaze, predložit ću rješavanje u parovima. Križaljka se sastoji od dvadeset i tri jednostavna pojma koji su vezani uz prethodnu temu. Ukoliko se križaljka točno ispuni, u podebljanom okomitom stupcu križaljke dobije se sintagma 'Terra australis incognita' koja je, uz ostale pojmove u križaljci, asocijacija na nastavnu jedinicu koja slijedi. Zajedno s učenicima komentiram točne odgovore koji će se pojaviti na slajdu (<i>slajd 2/prilog 2</i>).</p> <p>Najavljujem naslov nove nastavne jedinice (<i>slajd 3</i>) te molim učenike da otvore svoje udžbenike na stranicu 149. te da zapišu naslov nastavne jedinice u bilježnicu.</p>	<p>Učenici jedni drugima prosljeđuju materijale za rad.</p> <p>Učenici rješavaju križaljku. Samostalno ili u paru, ovisno o procjeni nastavnice.</p> <p>Učenici usmeno izlažu rješenja, jedan u glas, prema slučajnom odabiru nastavnice. Svi učenici prate tijek izlaganja.</p> <p>Učenici otvaraju udžbenike i bilježnice te prepisuju naslov nastavne jedinice sa prezentacije.</p>

Glavni dio sata:

Naučiti temeljne pojmove, pojave i procese...

Razvijati vještine: čitanja teksta i grafičkih prikaza, usmenog i pisanog izražavanja, organiziranja, dogovaranja, pridržavanja pravila grupnoga rada

Glavni dio sata 30 min	<ul style="list-style-type: none"> ➤ objasniti proces prvog naseljavanja Australije i doseljavanja nakon otkrića Australije ➤ objasniti politiku "bijele Australije" ➤ opisati razmještaj stanovništva u Australiji ➤ Poticati vještine usmenog izražavanja, povezivanja i zaključivanja, tumačenja kartograma, korištenja udžbenika u nastavi ➤ Poticati vještinu uporabe geografske karte	<p>Postavljam učenicima pitanje: 'Tko su prvi poznati stanovnici Australije?'</p> <p>Pojašnjavam učenicima proces prvog poznatog naseljavanja kontinenta i porijeklo imena Aboridžini: od lat. <i>ab origine</i> što znači "od početka". Zatim postavljam učenicima pitanje: 'Tko su bili prvi doseljenici u Australiju?' (Tumačim razliku doseljenik/stanovnik).</p> <p>Pojašnjavam proces naseljavanja Australije nakon njenog otkrića krajem 18.st. Doseljeno stanovništvo se zbog prirodne negostoljubivosti prostora bavilo stočarstvom, u prvom redu uzgojem ovaca. Broj stanovnika u Australiji otada naglo je rastao.</p> <p>Tumačim učenicima uvođenje politike tzv. bijele Australije. Nakon ukidanja tog rasnog useljeničkog zakona uvedene su selektivne useljeničke kvote.</p> <p>Među značajnim manjinama u Australiji spominjem i hrvatsku manjinu. Pitam učenike: 'Gdje su u Australiji uglavnom koncentrirani Hrvati i kada su napustili matičnu zemlju?'</p> <p>Prikazujem kartu gustoće naseljenosti Australije. Prozivam jednog učenika da pokuša protumačiti kartu uz moju pomoć.</p> <p>Također upućujem učenike na kartogram u udžbeniku str. 150 gdje mogu uočiti prostomu distribuciju stanovništva. Prozivam jednog učenika da pokuša protumačiti gdje je u Australiji najveća, a gdje najmanja gustoća naseljenosti i zašto. Unatoč činjenici da je prosječna gustoća naseljenosti samo 3 st/km², Australija je visoko-urbanizirana zemlja.</p> <p>Koristim fotografiju kao nastavno sredstvo te na geografskoj karti pronalazimo i imenujemo najveće australske gradove. Pitam nekoga od učenika: 'Koji je od nabrojanih gradova brojem stanovnika najbliži našoj zemlji?'</p>	<p>Očekivani odgovor: Aboridžini su prvi stanovnici Australije. Oni su starosjedioci kontinenta crne boje kože.</p> <p>Očekivani odgovor: Prvi doseljenici u Australiju bili su kažnjenci iz Velike Britanije. Svi učenici aktivno slušaju.</p> <p>Učenici upisuju natuknice.</p> <p>Očekivani odgovor: Hrvati su uglavnom u većim gradovima kao što su Sydney, Melbourne, Perth. Najviše se iselilo tijekom prve polovice 20.st.</p> <p>Očekivani odgovor: Najgušće su naseljeni obalni dijelovi istoka i jugoistoka Australije zbog najpovoljnije klime. Najređe je naseljena unutrašnjost zbog suhe klime.</p> <p>Većina stanovništva je koncentrirana u velikim gradovima uz obalu (učenik imenuje i locira gradove Sydney, Melbourne, Brisbane, Adelaide, Perth).</p>
---------------------------	--	---	--

□ Završni dio sata:

Provjera ostvarenosti planiranih ishoda učenja
- pitanja kojima se provjerava razumijevanje i
postignuća učenika na satu.

Završni dio sata 7 min	<ul style="list-style-type: none"> ➤ primjena naučenog ➤ formativno vrednovati	<p>Nakon završetka obrade nastavne jedinice dijelim učenicima radne listove. Ispunjavanjem radnih listova ponovit ćemo obrađeni nastavni sadržaj. (<i>prilog 3</i>).</p> <p>Po završetku ispunjavanja prozivam učenike da pročitaju svoje odgovore.</p> <p> Za domaću zadaću učenici će odgovoriti na pitanja u radnoj bilježnici str. 67-69.</p>	<p>Učenici ispunjavaju radne listove.</p> <p>Učenici čitaju napisane odgovore.</p> <p>Ponavljanje nastavnog sadržaja rješavanjem zadataka u radnoj bilježnici.</p>
----------------------------------	--	--	--

Plan školske ploče:

- sažet zapis nastavnih sadržaja
- primjereni broj i opsežnost natuknica

Plan školske ploče

Demografska i gospodarska obilježja Australije

STANOVNIŠTVO

- Aboridžini iz II Azije
- kraj 18. st. - prvi britanski doseljenici
- 1901. politika tzv. bijele Australije
- gustoća 3 st/km²; velike razlike unutar zemlje
- visoka urbaniziranost

GOSPODARSTVO

- najrazvijenije gospodarstvo južne hemisfere
- snažan utjecaj države
- tri etape razvoja:
  1. etapa: monokulture (ovčarstvo) - 1778.-1940.
  2. etapa: razvoj rudarstva i industrije - 1940.-1970.
  3. etapa: uslužne djelatnosti - od 1970ih; turizam;
- izvoz: rude, industrijski i poljoprivredni proizvodi
- uvoz: visokotehnološki proizvodi, automobili, nafta, plin
- pozitivna trgovinska bilanca

Nastavne metode i oblici rada: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, metoda demonstracije, neizravna grafička metoda; frontalni i individualni rad.

Nastavna sredstva i pomagala: udžbenik, geografska karta, računalo, projektor, Internet, .ppt prezentacija, fotografije, križaljka, radni list

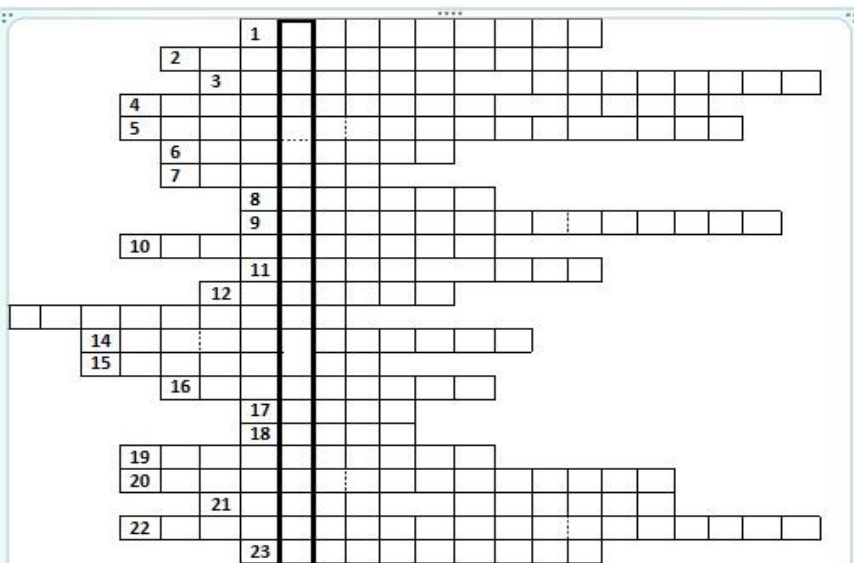
Popis literature i izvora za nastavnika:

1. Feletar, D., Šiljković, Ž., (2007): Geografija 3 – udžbenik za treći razred gimnazije, Meridijani, Zagreb.
2. Gall, H., Matas, M., (2015): Geografija 3 – udžbenik za treći razred gimnazije, Školska knjiga, Zagreb.
3. <http://croatia.embassy.gov.au/zgrbcroatian/Gospodarstv1.html>
4. <http://www.geografija.hr/svijet/problem-asimilacije-domorodaca-u-suvremeno-kapitalisticko-australisko-drustvo/>
5. <http://proleksis.lzmk.hr/9968/>
6. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=4677>
7. <http://www.hrvatiizvanrh.hr/hr/hmiu/hrvatsko-iseljenisto-u-australiji/17>

Popis priloga

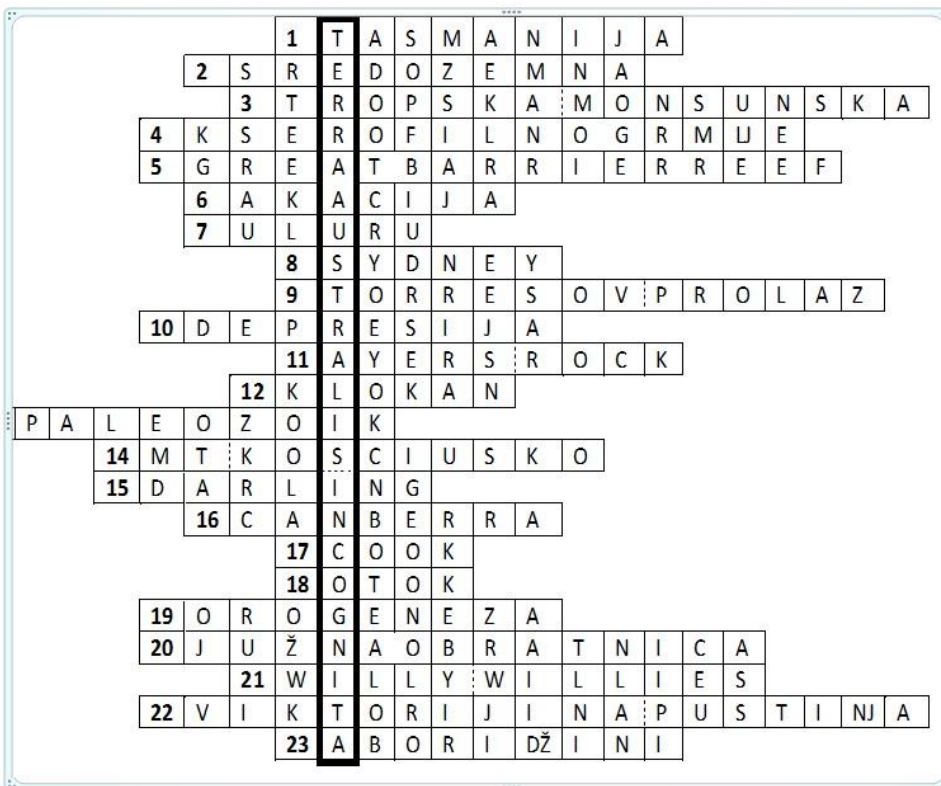
- Prilog 1: križaljka za učenike
- Prilog 2: križaljka s rješenjem
- Prilog 3: radni list
- Prilog 4: PowerPoint prezentacija

Prilog 1 – križaljka

1. Južni australski otok.
2. Klima Cs. Vruća i suha ljeta uz blage i vlažne zime. JZ i J Australije.
3. Klima sjevera Australije. Klima Am.
4. Oskudna vegetacija pustinjske klime. Eng. *Scrub*.
5. Eng. Veliki koraljni greben.
6. Vegetacija stepske klime na prijelazu iz trave u šikaru.
7. Aboridžinski naziv za poznati 'sveti' monolit u unutrašnjosti kontinenta.
8. V eliki australski grad na jugoistoku države poznat po unikatnoj zgradi opere.
9. Morski prolaz između sjevernog rta York i obale Nove Gvineje.
10. Geografski naziv za jezero čija je površina i spod razine mora.
11. Eng. Uluru.
12. Najpoznatija životinja Australije.
13. Geološko raz doblje u kojemu je nastalo Veliko razvodno gorje Australije.
14. Najviši vrh Australije.
15. Jedna od australskih rijeka. Eng. 'dragi/a'.
16. Glavni grad Australije.
17. Engleski pomorac 'otkri vač' Australije, prezime.
18. U geografiji: kopno sa svih strana okruž eno morem.
19. U geografiji: proces uz dizanja/nastanka mlade nabrane planine.
20. Paralela nad kojom Sunce kulminira 21.12.
21. Tropski ciklon u Australiji.
22. Naziv pustinje u Australiji (eng. kraljica).
23. Australski dom oroci.

Prilog 2 – rješenja križaljke

Prilog 3 – Radni list

Radni list

1. Objasni podrijetlo Aboridžina.
_____
2. Današnji udio starosjedilačkog stanovništva u ukupnom stanovništvu Australije iznosi ____%.
3. Čime su se bavili prvi bijeli doseljenici u Australiju?
_____
4. Objasni politiku tzv. bijele Australije.
_____
5. Kada je bilo najjače doseljavanje Hrvata u Australiju?
_____
6. Uz pomoć kartograma str. 150 objasni prostornu raspodjelu stanovništva u Australiji.
_____
7. Što su 'leteći doktori'? _____
8. Između kojih dvaju većih gradova se smjestio australski glavni grad?
_____
9. Pomoću grafikona str. 152 izdvoji zemlje u koje Australija najviše izvozi 2012. g.
_____
10. Opiši ulogu države u gospodarstvu Australije.
_____
11. Obrazloži nedostatke monokulturne proizvodnje u prvoj gospodarskoj fazi Australije.
_____
12. Kada se značajnije počinje razvijati rudarstvo u Australiji i zašto?
_____
13. Što označava pojam 'pacifikacije' Australije?
_____
14. Što čini glavninu australskog izvoza?
_____